

5 SOUHRN ZJIŠTĚNÍ

Již z předchozích zjištění víme, že v České republice existují regionální rozdíly v průměrném socioekonomickém statusu žáků (SES), které úzce souvisí s rozdílným výsledným skóre z různých oblastí testování v mezinárodních šetřeních (čtenářská, přírodovědná, matematická gramotnost) i národních zjišťováních. Socioekonomické charakteristiky představují výrazný faktor ovlivňující výsledky žáků a stojí za podstatnými rozdíly mezi školami. Plzeňský kraj se z pohledu průměrného socioekonomického statusu žáků, vypočítaného na základě datových souborů z mezinárodních šetření PISA 2015, TIMSS 2015 a PIRLS 2016, řadí na pomezí krajů s **vysokým a středním SES**.

Socioekonomické rozdíly krajů souvisí také s tzv. sociálním kapitálem, který dle mnoha vědeckých studií ovlivňuje nejen ekonomický rozvoj, ale také výsledky žáků v testování. Vysoký sociální kapitál dané společnosti se vyznačuje např. vyšší mírou občanského zapojování do veřejných záležitostí, častějším členstvím ve spolkových organizacích nebo jiných sdruženích či větší mezilidskou důvěrou. Plzeňský kraj má ve srovnání s ostatními kraji **nadprůměrný sociální kapitál**, nicméně v rámci kraje se hodnoty liší (nižších hodnot dosahuje okres Tachov).

Podíváme-li se na testové výsledky z mezinárodních šetření, kterých se účastnili žáci 4. tříd, Plzeňský kraj má obecně **podprůměrné zastoupení žáků s nejlepšími výsledky**, avšak současně **nadprůměrný podíl žáků ve střední úrovni**. Na dosahované výsledky lze nahlížet také z hlediska tzv. druhé gramotnostní úrovně, která je považována za hraniční pro úspěch v dalším vzdělávání. Pod tuto úroveň spadají žáci, kteří nezvládají základní dovednosti v matematice a čtení. To má následně značný vliv na výskyt negativních jevů, jako je např. podíl exekucí pramenících z nízké finanční gramotnosti, která je se základními dovednostmi úzce provázána. Nízká čtenářská gramotnost může mít za následek neschopnost absolventů vyhledávat a analyzovat informace nejen z knih, ale také z médií, sníženou orientaci v současném dění a špatné vyhodnocování a využívání získaných informací v osobním, občanském i pracovním životě.

Vysoký podíl absolventů základních škol, kteří nezvládli ani druhou gramotnostní úroveň, má dopad na budoucí socioekonomický rozvoj kraje. V době ekonomické krize se lidé s nižším vzděláním o sebe nedokážou tak dobře postarat, což může mít za následek nárůst počtu žadatelů o sociální podporu. Zejména na prvním stupni základní školy potřebují maximální podporu ze strany školy ti žáci, jejichž rodiče je často mohou podpořit jen v omezeném rozsahu, ať už proto, že jde např. o cizince, nebo proto, že rodiče sami dosáhli jen nízké úrovně vzdělání. V Plzeňském kraji se **pod druhou gramotnostní úrovní** nachází vzhledem k ostatním krajům ČR **vyšší procentuální podíl žáků**.

V národním testování, které realizuje Česká školní inspekce, se průměrné výsledky žáků lišily v závislosti na testovaném předmětu. Žáci 9. ročníků základních škol a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií dosáhli **mírně podprůměrných výsledků** v testech z **matematiky a anglického jazyka**, naopak v předmětu **český jazyk** byly výsledky **nadprůměrné**.

V případě národního šetření byli žáci rozděleni do tří skupin podle dosažených testových výsledků. První skupina zahrnovala výsledek v intervalu do 20 % (slabý výsledek), druhá v rozmezí od 20 do 80 %, do třetí skupiny spadali žáci, kteří v příslušném testování dosáhli nad 80 % (výborný výsledek). V mezikrajském srovnání je zastoupení žáků 9. ročníků dosahujících výborné úrovně v Plzeňském kraji **lehce podprůměrné**, rozdíly jsou však pouze v řádu několika jednotek procent. V případě matematiky dosáhlo výborného výsledku 7,3 % žáků, v českém jazyce 24,8 % žáků a v anglickém jazyce to bylo 38,1 % žáků.

Jako očekávaná úroveň byla pro účely národního testování stanovena 60% hranice úspěšnosti. V Plzeňském kraji se v daném testování nacházelo 9 % škol, ve kterých **ani jeden žák** v testování z matematiky **nedosáhl očekávaného skóre**, tedy nepřekročil hranici 60 %. Pokud porovnáme procentuální zastoupení těchto škol s ostatními kraji, pak se v případě matematiky jedná o značně **nepříznivý výsledek**. Z hlediska tohoto kritéria byl Plzeňský kraj pátý nejhorší. V případě testování z českého jazyka se v Plzeňském kraji vyskytovalo 1,3 % takových škol.

Dalšími ukazateli výsledků vzdělávání, mimo mezinárodní či národní testování, jsou výsledky žáků v přijímacím řízení na střední školy, respektive výsledky maturitní zkoušky v roce 2018. V těchto typech testování dosahují žáci Plzeňského kraje **průměrných výsledků**. V případě maturitních zkoušek byla